

Handläggare:
Kristina Solberg

Översyn av länskulturfunktionernas organisation och samverkan

Ärendebeskrivning

Kulturförvaltningen har enligt kulturnämndens uppdrag låtit utreda olika samordnings- och juridiska organisationsformer för länskulturfunktionerna. Utredningen föreslår en samlokalisering samt ger förslag på olika organisatoriska möjligheter som både syftar till att stärka länskulturfunktionerna och till en starkare styrning, samordning och samverkan.

Beslutsunderlag

Kulturnämnden har i budget för 2016 gett kulturförvaltningen i uppdrag att utreda hur ett närmare samarbete mellan länskulturfunktionerna kan organiseras och hur förvaltningens stödgivande roll kan stärkas. Olika samordnings- och juridiska organisationsformer ska prövas ur ett institutionellt och praktiskt perspektiv.

Länskulturfunktionerna består idag av

- Film Stockholm, en enhet inom kulturförvaltningen
- Regionbibliotek Stockholm, en enhet inom Stockholms stadsbibliotek
- Länsmusiken i Stockholm, en enhet inom den ideella föreningen Stockholms Läns Blåsarsymfoniker
- DIS/Dans i Stockholms stad och län, ekonomisk förening
- Stiftelsen Stockholms läns Museum
- Slöjd Stockholm, en enhet inom Stiftelsen Stockholms läns museum

Kulturförvaltningen har utsett Eva Schöld till särskild utredare. Schöld är väl insatt och kunnig i Stockholms läns kulturliv och kulturorganisationer genom sitt tidigare arbete som kulturdirektör i Stockholms stad i många år samt genom sina nuvarande konsult- och styrelseuppdrag.

Därutöver har SLL Styrning och ekonomi varit behjälpliga i utredningen med belysning av skattekonsekvenser som kan komma att innebära en högre kostnad för moms då andra momsregler gäller för kulturverksamhet inom förvaltning respektive andra organisationsformer som bolag, föreningar etcetera.

Bilagor
Rapporten Översyn av länskulturfunktionernas organisation och samverkan, av Eva Schöld. Mars 2016

Bedömning av organisationsformer i samband med utredningen "Översyn av länskulturfunktionernas organisation och samverkan". SLL Styrning och ekonomi. PM 2016-03-30

På grund av den troligen ökade momskostnaden rekommenderar SLL Styrning och ekonomi en samordning i förvaltningsform framför ett bolag, förening eller annan organisationsform. Se vidare bilaga Bedömning av organisationsformer i samband med utredningen.

Förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår kulturnämnden besluta

att godkänna utredningen "Översyn av länskulturfunktionernas organisation och samverkan" samt att beakta dess innehåll inför kommande prioriteringar och framtida insatser avseende länskulturfunktionerna.

Förvaltningens motivering

Utredaren har redogjort för de problem och möjligheter som finns för de olika länskulturfunktionerna samt kommit med väl genomtänkta och motiverade förslag om samlokalisering, förändrad organisation, samordning, samverkan och starkare styrning. Förvaltningen anser att förslagen är relevanta och kan stärka länskulturfunktionerna och deras strategiska arbete i länet.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Landstingets kostnad för länskulturfunktionerna hanteras inom kulturnämndens ekonomiska ramar.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Film Stockholm, Stockholms Läns Blåsarsymfoniker och Stockholms läns Museum med Slöjd Stockholm är idag miljöcertifierade enligt ISO 14001. Miljöarbetet kommer att öka om regionbiblioteksfunktionen och danskonsulentuppdraget kommer att ingå i landstinget och då omfattas av landstingets miljökrav på miljöcertifiering.

Eva Bergquist
Förvaltningschef

Dnr 2016/94

Översyn av Länskulturfunktionernas Organisation & Samverkan

Eva Schöld
Särskild utredare
På uppdrag av Stockholms läns landstings kulturförvaltning
Mars 2016

Innehållsförteckning

1. Uppdraget	3
2. Sammanfattning	3
3. Bakgrund och tidigare utredningar	5
4. Vad är en länskulturfunktion?	6
5. Länskulturfunktionerna i Stockholm	7
5.1 DIS- Dans i Stockholms stad och län	8
5.2 Film Stockholm	9
5.3 Läns museet (exkl Slöjd Stockholm)	11
5.4 Läns musiken	12
5.5 Regionbibliotek Stockholm	14
5.6 Slöjd Stockholm	16
6. Vad kan bli bättre?	17
7. Skapa kulturnoder i länet	19
8. Lokalsamordning – ett första steg	20
9. Organisatoriska förutsättningar	21
9.1 Särskilda konsekvenser för Läns museet och Läns musiken	23
9.1.1 Läns museet	23
9.1.2 Läns musiken	23
10. Organisatoriska möjligheter	24
10.1 Momsregler för anslagsfinansierade verksamheter	26
10.2 Fördelar/nackdelar med bolag jämfört med förvaltning inom SLL	28
11. Hur ser det ut på andra håll i landet?	29
Bil 1: Länskulturfunktionerna i Stockholms län – en sammanställning	31
Bil 2: Utdrag ur villkorsdokument för länskulturfunktionerna för 2016	32

1. Uppdraget

I kulturnämndens budget för 2016 ges kulturförvaltningen i uppdrag ”att utreda hur ett närmare samarbete mellan länskulturfunktionerna kan organiseras och hur förvaltningens stödgivande roll kan stärkas. Olika samordnings- och juridiska organisationsformer ska prövas ur ett institutionellt och praktiskt perspektiv. Vidare ska förvaltningen i en separat utredning se över de organisatoriska möjligheterna för de länskulturfunktioner som idag bedrivs i landstingets egen regi.”

De aktuella länskulturfunktionerna är sex till antalet: DIS (Dans i Stockholms stad och län), Film Stockholm, Läns museet, Läns musiken, Regionbiblioteket och Slöjd Stockholm.

Som särskild utredare anlätades i mars 2016 Eva Schöld. Arbetet har bedrivits i nära samarbete med förvaltningen varifrån mycket av faktaunderlaget om verksamheterna samt tidigare utredningar inhämtats. Underlag har också inhämtats från de sex verksamheterna. Intervjuer och samtal har därutöver genomförts med cheferna för de aktuella länskulturfunktionerna, individuellt och gemensamt samt i viss mån med företrädare för andra berörda inom institutioner, myndigheter och liknande regionala kulturkonsulentverksamheter i andra delar av landet. Då det gäller inhämtande av synpunkter från länets kommuner har jag i hög grad utgått från den utvärdering som genomfördes 2012/2013 på kulturnämndens uppdrag (Utvärdering av Länsfunktionerna, se nedan).

De synpunkter och förslag som presenteras i föreliggande rapport är utredarens egna.

2. Sammanfattning

Rapporten ger en kort beskrivning av respektive länskulturfunktions bakgrund och nuvarande verksamhet i Stockholms län samt de ekonomiska förutsättningarna räknat i anslagen från stat, landsting och i förekommande fall även kommun. En mer detaljerad beskrivning av respektive verksamhets mål och inriktning för 2016 ges i bilaga 2.

Mitt intryck är att verksamheterna påbörjat ett förändringsarbete i syfte att öka samarbetet dem emellan och på ett konstruktivt sätt hitta former för en mer strategiskt planering då det gäller kommunikationen om verksamheterna ut i länet. Mycket återstår dock att göra och jag pekar på ett antal förbättringsområden. Det handlar bl a om att verksamheterna arbetar tillsammans med ett antal kommuner mer planmässigt och strategiskt för att på så sätt skapa kulturnoder i länet.

Mitt förslag är att verksamheterna ges i uppdrag att utarbeta förslag till ett par gemensamma noder i länet där verksamheterna kan få en starkare förankring.

Jag pekar också på de vinster man arbetsmässigt kan uppnå genom gemensamma lokaler och föreslår, som ett första steg,

att kulturförvaltningen tillsammans med berörda verksamheter gör ett lokalprogram och tar fram ett förslag till lokal som kan rymma de sex verksamheterna.

För att kunna föra en lokalsamordning ett steg vidare och på allvar utveckla en gemensam verksamhet är ett organisatoriskt samgående att rekommendera. Det är med en gemensam organisation som landstingets mål och styrning kan tydliggöras. Jag går igenom de olika förutsättningarna för en organisatorisk förändring för respektive verksamhet – vem kan besluta om vad. Jag pekar också på de särskilda konsekvenser som en förändrad organisation kan innebära för Läns museet, där såväl stiftelseformen som innehållet kommenteras och för Läns musiken, där en ny roll kan bli aktuell.

Under rubriken Organisatoriska möjligheter går jag igenom möjliga organisationsformer och dess konsekvenser. Framför allt handlar det om tre varianter:

1. inte göra några förändringar alls utöver samlokalisering
2. förvaltning under kulturnämnden
3. ett nytt landstingsägt aktiebolag under kulturnämnden

En komplikation då det gäller aktiebolagsformen är att anslagsfinansierade verksamheter inte är momspliktiga och därmed inte kan dra av ingående moms. Detta kan innebära merkostnader och det kan också innebära en ökad administration eftersom momshanteringen i ett 'blandat' aktiebolag, med såväl momspliktig som icke momspliktig verksamhet, är komplicerad. I förvaltningsformen uppstår inte detta problem.

Jag föreslår ändå att förvaltningen fortsätter analysen av momskonsekvenserna så att en mer exakt beräkning kan tas fram. Först på basis av denna bör man ta ställning till bolag eller inte bolag för läns kulturfunktionerna i Stockholms län.

Om momskonsekvenserna bedöms innebära en avsevärd fördyring av den samlade verksamheten föreslås en förvaltningsform under kulturnämnden för läns kulturfunktionerna

För att förbereda endera formen av gemensam organisation bör en organisationsgrupp tillsättas för att utarbeta en bemanningsplan och närmare beräkna behovet av administrativa stödfunktioner.

3. Bakgrund och tidigare utredningar

Kulturnämnden har tidigare tagit initiativ till flera olika översyner av länskulturfunktionerna som genomförts under de senaste åren. Här kan nämnas i korthet:

- *'DIS skingrar dimman'* – en uppföljning och utvärdering av Danskonsulentverksamheten i Stockholms stad och län 2005-2007, Bitte Jarl 2008. Utvärderingen resulterade bl a i en förändring av huvudmannaskap och organisation

- *Förstudie kring konstkonsulenttjänst i Stockholms stad och län*. Ingrid Falk 2009. Förslaget tillstyrktes av staden men inte av landstinget.

- *'Börja om från början'* – en utredning av framtida möjligheter till samverkan för Stockholms stadsbibliotek, regionbibliotek Stockholm och Internationella biblioteket, Annette Johansson, 2012.

- *Regional biblioteksverksamhet i Stockholms län* – en översyn av regionbibliotek i Stockholm och Internationella biblioteket, Annette Johansson, 2013.

Utredningen föreslog bl a att landstingets kulturnämnd och kulturförvaltning skulle överta huvudmannaskapet och ansvaret för den regionala biblioteksverksamheten och att den skulle föras in under förvaltningen.

Dessutom föreslogs förändringar av landstingets engagemang i Internationella biblioteket. Kulturnämnden följde inte utredningens förslag.

- *Utvärdering av Länsfunktionerna*, Arthur D Little AB, 2013.

Rapporten redovisade dels en kartläggning och analys av länsfunktionernas arbete, dels hur länets kommuner såg på verksamheten. Resultaten kommenteras i de följande beskrivningarna av länskulturfunktionerna.

- *Framtidens stöd*. En översyn av Stockholms läns landstings kulturstöd, Eric Sjöström, 2015.

Länskulturfunktionernas verksamhet ingick inte i kulturnämndens uppdrag om översynen men deras centrala betydelse som kulturaktörer i länet framgår tydlig i rapporten då denna fråga ändå aktualiseras vid flera av rundabordssamtalen. Utredaren föreslår med anledning av detta en förnyad översyn av länskulturfunktionerna.

- *Berättelser i vår tid* – en analys av filmlivet i Stockholms län. Kerstin Olander, 2016

En av länskulturfunktionerna, Film Stockholm, beskrivs utförligt på flera ställen i rapporten och de förslag som läggs berör i flera fall Film Stockholm.

Dessutom har ärenden rörande organisationen av några av verksamheterna tagits fram, bl a angående huvudmannaskap för Film Stockholm i samband med att de lämnade Filmfestivalen samt för Slöjd Stockholm då de 2013 fördes över från kulturförvaltningen till Läns museet.

Kulturnämndens uppdrag till länskulturfunktionerna har förtydligats väsentligt de senaste åren genom de villkorsdokument som förvaltningen upprättat med respektive stödmottagare och där tydliga direktiv anger vad som förväntas av organisationen under det kommande året.

Utöver de rapporter som beställts av kulturnämnden har flera statliga beslut fått betydelse för området. Inte minst *bibliotekslagen*, som tillkom 1996 (i sin nuvarande form 2014) och som fastställer att varje region skall ha en biblioteksverksamhet. Den nationella reformen om den *regionala samverkansmodellen* istället för direkt statlig stödgivning till enskilda kulturverksamheter förändrade den organisatoriska kulturkartan i många regioner. Detta fick konsekvenser även för många av de regionala kulturkonsulenternas organisatoriska tillhörighet. Eftersom Stockholm inte ingår i samverkansmodellen så fördelas de statliga medlen till verksamheterna i Stockholms län fortfarande direkt via kulturrådet samt via Svenska Filminstitutet till Film Stockholm och Nämnden för Hemslöjdsfrågor till Slöjd Stockholm.

Andra aktuella utredningar som har betydelse för detta område är den statliga *Museiutredningen*, där bl a en museilag förslås. Den statliga propositionen väntas senare i år. Vidare har Riksutställningar just presenterat en rapport om länmuseerna, *Länsmuseernas situation*, Kontigo 2016. Rapporten sammanfattas med konstaterandet att museerna får 'större uppdrag, mindre pengar och nya utmaningar'.

4. Vad är en länskulturfunktion?

Några nyckelbegrepp som ständigt återkommer i beskrivningarna av länskulturfunktionernas uppdrag och verksamhet är:

spindeln i kulturnätet
främjande
kulturförmedling
pedagogiska insatser,
barn och unga,
kunskapsförmedling,
stödja och skapa möjligheter,
stärka och utveckla
kultur i vården

Kulturnämnden tog i september 2014 beslut om ett portaluppdrag till samtliga länskulturfunktioner, som innebär att alla ska verka för ett rikt kulturutbud i hela länet genom samverkan med kommunerna, arrangerande föreningar, med övriga länskulturfunktioner samt med Stockholms läns landstings kulturförvaltning. Särskilt fokus ska ligga på verksamhet för barn och unga. Länskulturfunktionerna ska i samråd med Stockholms läns landstings kulturförvaltning även arbeta aktivt med att nå grupper inom vård och äldreomsorg.

Länskulturfunktionerna är unika i sitt slag, det finns inga andra organisationer som har samma typ av uppdrag eller arbetsområde. Den personal som arbetar

inom en länskulturfunktion är själva inte konstnärliga utövare, som musiker, dansare, filmare. Däremot finns inom museet arkeologer, etnologer och bebyggelseantikvarier, dvs yrkesgrupper som arbetar 'hands-on' inom sitt respektive område. Alla länskulturfunktioner fungerar som områdesexperter och handledare vid fortbildningar och liknande. Deras roll är framför allt att förmedla verktygen, d v s artisten, dansgruppen, kunskapen, konsten etc men inom t ex museet skapas också utställningar för att förmedla kunskap.

Det var också utifrån ett tydligt behov av just denna förmedlande och främjande roll för att stärka den regionala kulturen som de nya tjänsterna, de s k konstkonsulenterna, och främjaruppdraget initierades av staten och skapades runt om i landet med start redan på 80-talet. Inom biblioteken och länsmuseumerna har rollen som kunskapsförmedlare och främjare funnits inbyggd i verksamheterna men utvecklats än mer i takt med att regionernas kulturverksamheter växt sig starkare och efterfrågan ökat.

Huvudinriktningen är att verksamheten riktas till kommunerna, som i dialog skall kunna ta del av utbud och projekt och göra sina val men i flera sammanhang och av praktiska skäl är det ofta en skola, ett bibliotek, en vårdinstitution som är direkt samarbetspartner i kommunen. Mer sällan riktar sig länskulturfunktionerna direkt till allmänheten men även detta händer, t ex genom öppna familjekonserter, konstvandringar, utställningsverksamhet, seminarier och föreläsningar mm.

De erhåller alla stöd från staten och är en del av de statliga regionala kulturstöden, som i vissa fall har formen av statliga uppdrag. Några bygger på avtal mellan landstinget och staten.

5. Länskulturfunktionerna i Stockholm

De sex verksamheterna i Stockholms län täcker in områdena film, dans, slöjd, musik, bibliotek och kulturarv. Liknande konsulentverksamheter finns i princip i varje region i landet. Det är också mycket vanligt att även konsten och teatern har konsulentfunktioner, något som saknas i Stockholms län.

Det finns stora likheter mellan de sex verksamheterna då det gäller huvuduppdraget, att verka som främjandeorganisation och kunskapsförmedlare i hela länet och gentemot kommunerna. Men det finns givetvis också stora olikheter beroende på historik, respektive områdes särart och särskilda behov, organisationens storlek etc. Man kan dock utan överdrift konstatera att det är sex mycket vitala och dynamiska verksamheter med stor betydelse för den regionala kulturen i Stockholms län som beskrivs i det följande. Beskrivningarna är kortfattade och kompletteras i bilaga med ytterligare information kring de olika uppdraget för innevarande år.

Organisatoriskt handlar det om sex olika organisationsformer:

DIS (Dans i Stockholms stad och län) är en **ekonomisk förening**

Film Stockholm är en **enhet inom kulturförvaltningen**

Länsmuseet är en **stiftelse**

Länsmusiken är en enhet inom en **ideell förening**

Regionbiblioteket är en **del av en kommunal förvaltning** (Stockholm, i enlighet med avtal)

Slöjd Stockholm ingår som en **enhet inom Länsmuseet**

Just de organisatoriska olikheterna är inget som är till hinder i den dagliga verksamheten men får givetvis betydelse för hur och genom vilka beslutsprocesser en förändring till en gemensam organisation skulle kunna ske. Man kan också konstatera att med de förhållandevis stora summor som organisationerna omsätter är en ideell eller ekonomisk förening inte den säkraste organisationsformen om ekonomiska problem skulle uppstå.

En länskulturfunktions tillgång är den egna personalen. Där finns den kompetens och den kunskap som är kärnan i verksamheten. Därför är också personalkostnaderna den huvudsakliga utgiftsposten för flertalet länsfunktioner. Antalet anställda varierar, från DIS 4 till Regionbibliotekets och Film Stockholms drygt 10 och Länsmuseets ca 18 medarbetare, vilket hänger samman med uppdragens olika karaktär och uppdrag. De har alla små resurser för administrativa funktioner.

Den stora och viktiga likheten är dock att samtliga arbetar med länets kommuner i fokus. Samtliga har uppdrag för barn och ungdom och för kultur i vården. Och alla arbetar med främjande och förmedlande verksamheter om än i lite olika former och på lite olika nivåer inom kommunerna.

5.1 DIS – Dans i Stockholms stad och län

Danskonsulentverksamheten har drivits sedan 2002 av Stockholms läns landsting och Stockholms stad, med stöd av statens kulturråd. Huvudfinansiär är landstinget medan bidragen från staden och staten är blygsamma. Från början var verksamheten placerad hos Danscentrum men detta visade sig inte särskilt lyckat eftersom Danscentrum som medlemsorganisation har en helt annan inriktning. Idag drivs DIS som ekonomisk förening. Styrelsen består dels av externa ledamöter, dels några av de anställda. En styrgrupp bestående av en företrädare för vardera landstinget, Stockholms stad och DIS är knutna till DIS.

Från 2014 har DIS genom ett tillskott av landstingsstödet kunnat inrätta en tjänst som cirkuskonsulent (75 %).

DIS är en resurs för arrangörer, skolor, professionella utövare m fl och har mer och mer antagit rollen som resurscentrum för dans och cirkus i Stockholms stad och län.

Verksamheten riktas främst till barn och unga och har fokus på att förmedla dans- och cirkusföreställningar till dessa runt om i länet. Föreställningarna kan

förmedlas och subventioneras genom att DIS erhåller del av Scenkonststödet för detta ändamål.

DANSISTAN är ett nätverk av 21 scener runt om i länet som är lämpade för dans. Nätverket har på ett påtagligt sätt bidragit till att föra ut dansen i länet och stärka olika former av samarbeten. DIS erhåller särskilda medel från såväl staden som kulturrådet för DANSISTAN.

Sedan 2015 ingår även Kultur i Vården i uppdraget.

DIS hyr kontorslokaler, ca 80 kvm, av privat hyresvärd i Gamla stan. Hyresnivån är förhållandevis måttlig och kontraktet löper med 6 månaders ömsesidig uppsägningstid.

DIS har **fyra konsulenttjänster/projektledare** på heltid varav en också är verksamhetschef. Därutöver köper man tjänster motsvarande 25 % för ekonomihantering.

Verksamhetsstöd 2016 (exkl. projekt)

Landstinget	2 160 000 kr
Statens genom kulturrådet	602 000 kr
Stockholms stad	725 000 kr
Kulturrådet/utvecklingsbidrag	400 000 kr
TOTALT verksamhetsstöd	3 887 000 kr

Utöver verksamhetsmedlen, som i hög grad går till löner och övriga baskostnader samt till dansnätverket DANSISTAN så erhåller DIS medel ur landstingets scenkonststöd att användas för att subventionera dans- och cirkusföreställningar i länet. Den totala summan uppgår till 1 580 000 kr (ht+vt 2016/2017). DIS erhåller även mindre projektbidrag från såväl staten som staden.

I **utvärderingen av läns kulturfunktionerna** som gjordes 2013 fick DIS positiv respons på sin verksamhet från kommunerna. De får uppskattning för sitt proaktiva och lyhörda arbetssätt och de anses möta efterfrågan väl och nå ut till den önskade målgruppen.

5.2 Film Stockholm

Film Stockholm bildades 2001 och har ett statligt uppdrag genom Svenska Filminstitutet att vara det regionala resurscentret för film och rörlig bild i länet. Film Stockholm placerades från början hos Stockholms Filmfestival men överfördes 2005 på egen begäran till kulturförvaltningen, där de fortfarande ingår som en enhet. Innan detta genomfördes undersöktes möjligheterna att de anställda skulle bilda en ekonomisk förening eller annan juridisk form. Detta avvisades bl a på grund av att kostnaderna bedömdes bli för stora.

Resurscentra för film och rörlig bild finns över hela landet men uppdragen ser lite olika ut. Det statliga uppdraget är att arbeta främjande med filmpedagogik för barn och unga, distribution och visning av kvalitetsfilm samt produktion av kort- och dokumentärfilm. Därtill kommer de uppdrag som formulerats av

respektive län/region. I flertalet fall ingår verksamheten i regionens förvaltning eller någon av regionens bolag.

Huvudfinansiär för Film Stockholm är landstinget, vars stöd uppgår till ca 8 miljoner kr. Summan är inte helt exakt eftersom ekonomi och personalhantering mm finns inbakad i kulturförvaltningens administrativa kostnader och inte detaljberäknad. Bidrag utgår även från staten. Då Stockholms län inte ingår i kultursamverkansmodellen får Film Stockholm fortfarande sitt statliga stöd via Svenska Filminstitutet och inte genom kulturrådet. Ett mindre årligt bidrag erhålls från Stockholms stad. Även Botkyrka kommun stödjer Film Stockholm för Filmbasen, som är förlagd till Botkyrka.

Film Stockholm bedriver en omfattande och uppskattad verksamhet runt om i länet. Intresset för film och rörlig bild har ökat för varje år och därmed också efterfrågan på Film Stockholms tjänster. Film Stockholms roll är att vara en samordnande och oberoende aktör som kan verka för utveckling av området i hela länet. Film Stockholm har verksamhet som täcker både bredd och spets, både barnen i förskola och skola till professionella utövare. Arbetet bygger på främjanderollen och innebär också att man praktiskt deltar i genomförande av projekt.

Genom Filmbasen i Botkyrka, som startade 2008, fångar man upp unga talanger som ges möjlighet att få förverkliga sina projekt. Ett samarbete med Stockholms Dramatiska högskolan om en ettårig utbildning på Filmbasen planeras. Film Stockholm har också påbörjat flera spjutspetsprojekt inom vården, där ett forskningssamarbete sker med bl a Karolinska Institutet och Danderyds sjukhus.

Film Stockholm deltar i ett större EU-projekt med ungdomsinriktning.

Film Stockholm hyr genom förvaltningen lokaler på Södermalm, Bergsunds strand, där flera filmorganisationer är hyresgäster. Lokalerna är dock små. Hyran är måttlig men bristen på expensionsmöjligheter är problematisk. Uppsägningstiden är 12 månader.

Verksamheten omfattar **ca 10 fasta årsverket** samt ca 5 projektanställda som finansieras genom särskilda projektbidrag.

Verksamhetsstöd 2016 (exkl. projekt)

Landstinget	8 100 000 kr
Staten genom Sv Filminstitutet	1 602 000 kr
Stockholms stad	350 000 kr
Botkyrka kommun	370 000 kr
TOTALT verksamhetsstöd	10 442 000 kr

Därutöver medverkar Film Stockholm i ett EU-projekt och har för detta erhållit 977 000 kr från EU.

En stor utgiftspost är löner. Lokaler och OH kostnader anges till 737 000 kr 2016. Film Stockholm delfinansierar också vissa filmprojekt

Utvärderingen 2013 visade att Film Stockholm är en väl etablerad och känd verksamhet i länet och nöjdheten bland kommunerna är stor med det som Film Stockholm erbjuder.

5.3 Läns museet (exkl. Slöjd Stockholm)

1980 enades landstinget, kulturrådet och riksantikvarieämbetet efter många turer om förutsättningarna för att den blivande Stiftelsen Stockholms läns museum skulle bli statsbidragsberättigad men diskussionerna om ett länsmuseum hade pågått sedan 70-talet. Det skulle komma att dröja ytterligare två år, till 1982, innan samtliga parterna hade fattat beslut om bildandet av stiftelsen (vars stadgar dock är daterade 1981)

Och parterna, dvs stiftarna, var förutom landstinget, Norrtälje, Sigtuna, Stockholms och Södertälje kommuner samt Stockholms läns hembygdsförbund. Tanken var att verksamheten skulle bedrivas bl a med de resurser som respektive huvudman förfogar över genom Roslagsmuseet, Sigtuna museum, Stockholms stadsmuseum, Södertälje konsthall samt Stockholms läns hembygdsförbund, något som fortfarande står inskrivet i ändamålsparagrafen i stiftelsens stadgar. Vidare förutsattes att avtal skulle tecknas mellan stiftelsen och respektive huvudman om användningen av dessa resurser. Finansieringen av stiftelsens verksamhet skulle ske genom statsbidrag, landstingsbidrag samt egna intäkter.

I praktiken skrevs bara avtal med Södertälje, där konstverksamheten var tänkt att ligga. Därmed blev starten för läns museet tvådelad, dels genom Läns museibyran, som var placerad inom Stockholms Stadsmuseum, dels Länskonstverksamheten inom Södertälje konsthall. Organisationen ansågs dock för otymplig med oklara ansvarsområden och 1986 beslutade stiftelsens styrelse att organisatoriskt föra samman de båda enheterna direkt under stiftelsen. Läns museibyran fick då nya lokaler på Kungsholmen medan konstverksamheten var kvar i Södertälje. 1995 kunde de föras samman också lokalmässigt genom nya, gemensamma lokaler i Sabbatsbergsområdet.

Genom beslut i kulturnämnden överfördes hemslöjdverksamheten, Slöjd Stockholm, 2013 till museet från kulturförvaltningen. Eftersom slöjden räknas som en av de sex läns kulturfunktionerna och erhåller ett eget bidrag för detta redovisas verksamheten separat i detta dokument.

2005 flyttade museet till nya lokaler i Sickla, i anslutning till Dieselverkstaden, där de disponerar 1300 kvm som utställnings- och publika ytor, inkl slöjd- och föreläsningssal samt kontor plus 230 kvm förråd. Hyresavtalet löper till 2020 med 9 månaders uppsägningstid. Hyresvärd är fastighetsbolaget Atrium Ljungberg.

Stockholms läns museum skiljer sig från andra läns museer genom att det inte har egna föremålssamlingar utöver en fotosamling. Därmed ser utställningsverksamheten också annorlunda ut och någon större basutställning har man inte. Det var heller inte tänkt från start, vilket bl a hänger samman med att Stockholm är den ojämförligt museitätaste staden i landet. Istället bygger

verksamheten på stark närvaro i länet genom många olika projekt kring länets historia och kulturmiljöer.

Den pedagogiska verksamheten i skolor inklusive att utveckla lärarhandledningar är omfattande. Genom utställningar, program och projekt arbetar man också med t ex arkeologi och byggnadsvård på olika platser i länet. Målet för museet är att samla in och förmedla kunskap inom de olika verksamhetsområdena samt bedriva forskning. Museet har också ett samarbete med Atlas Copco och fastighetsvärden kring den kulturhistoriskt intressanta kulturmiljön och anordnar visningar för allmänheten av bl a gruvan.

Antalet besök i museibyggnaden beräknar man till 25 000, därtill kommer ca 8 500 i länet varav mer än hälften var skolbarn. Verksamheten ute i länet sker dock i fler former än de som mäts i publik- eller deltagarsiffror. Antalet besök på hemsidan är stort, 303 500 besök.

Ett av målen är också att öka intresset hos allmänheten för den offentliga konsten i länet.

Museet driver också uppdragsverksamhet där man säljer tjänster, t ex vid arkeologiska utgrävningar. Denna verksamhet ska vara konkurrensneutral och bär således sina egna kostnader. 2016 beräknas verksamheten ha intäkter/kostnader för 5 830 100 kr.

Antalet årsverken är 18,2 (exkl. slöjden).

Verksamhetsstöd 2016 (exkl. slöjden och exkl. projekt)

Landstinget	9 700 000 kr
Staten genom kulturrådet	3 813 000 kr
TOTALT verksamhetsstöd	13 513 000 kr

Den ojämförligt största utgiftsposten är löner. Lokalkostnaden beräknas till 2 915 000 kr och administrationen, utöver personalkostnader, beräknas till drygt 5 milj kr 2016.

Utvärderingen 2013 visade att museet är känt bland kommunerna men det fanns en viss osäkerhet i hur verksamheten når ut till kommunens barn. Kunskapen om vad museet kan erbjuda var också förhållandevis låg.

5.4 Länsmusiken

1986 slöts avtal mellan staten och samtliga landstingskommuner, utom Stockholm, om övertagande av huvudmannaskap för den dittills statliga regionala musikverksamheten i landet (länsmusiken). Stockholm etablerade som sista län sin länsmusik år 2000 efter överläggningar mellan kulturrådet och landstinget. I december 2000 slöts en överenskommelse mellan parterna om att inrätta en treårig försöksverksamhet med länsmusik med start 2002. Den hade då föregåtts av en utredning, genomförd av kulturrådet, av vilka behov och förväntningar som länets kommuner hade på en kommande länsmusik. Överenskommelsen (Dnr 226/02-30, 2001-12-21) innebar bl a *att landstinget*

åtog sig ansvaret som huvudman för länsmusikverksamhet i Stockholm. Regeringen tillstyrkte kulturrådets förslag om inrättandet och avsatte i budgetpropositionen för 2002 medel för försöksverksamheten att fördelas till landstinget.

I kulturrådets riktlinjer för Länsmusiken i Stockholms län anges bl a att Länsmusiken skall *'erbjuda ett subventionerat och samordnat utbud av konserter och projektverksamhet för barn och ungdom inom skola och förskola inom alla musikgenrer'* och *'öka och utveckla arbetstillfällena för frilansande musiker i länet.'* Landstinget beslöt att verksamheten skulle byggas upp stegvis.

Redan under hösten 1999 hade landstingsfullmäktige gett kulturnämnden i uppdrag att överta det kulturpolitiska ansvaret för Stockholms Spårvägsmäns Musikkår (SMM), den deltidsorkester som dittills haft SL som huvudsaklig uppdragsgivare. Något huvudmannaskap togs inte över av landstinget men kulturnämnden tillfördes medel som fördelades till SMM. Den organisatoriska formen för SMM var fortsatt en ideell förening, vilket den varit sedan starten 1906.

Kulturnämnden hade redan under förhandlingstiden 2000 gett SMM, som då bytt namn till Stockholms läns Blåarsymfoniker, uppdraget att svara för länsuppdraget. I april 2002 slöts ett avtal mellan landstingets kulturnämnd och föreningen Stockholms läns Blåarsymfoniker rörande driften av länsmusikverksamhet i Stockholms län. Särskilda medel för detta ändamål utgick från såväl landstinget som från staten (via landstinget). Stockholms läns Blåarsymfoniker skulle svara för att det blev en separat redovisning och ekonomihantering av länsmusikuppdraget.

Uppdraget övergick till att bli permanent efter försöksperioden och ordningen med de delade ekonomiredovisningarna kvarstår. Blåarsymfonikerna, som de nu heter, svarar alltså för två bidragsmottagande verksamheter, dels orkestern, dels länsmusikuppdraget. Landstingsbidrag utgår till båda, statligt bidrag endast till länsmusiken. Därutöver driver de uthyrningsverksamhet av konserthuset Musikaliska.

Sedan 2011 hyr Blåarsymfonikerna **Musikaliska** vid Nybrokajen 11. Där finns såväl konsertlokal som kontorsutrymmen. Dessutom ingår folkmusikscenen Stallet i hyreskontraktet. Lokalerna används förutom för egna konserter för en stor mängd uthyrningar, både för musikevenemang och företagsevent och konferenser. Lokalerna hanteras av ett särskilt dotterbolag, Musikaliska AB och i landstingets bidragsbeslut anges att bidragsmedel inte får användas för subventioner av konserthuset Musikaliska utöver de egna konserterna. Lokalerna, som hyrs av statens fastighetsverk, är på 3 500 kvm, inkl många ej utnyttjningsbara ytor. Avtalet löper på 5 år.

Antalet årsverken som redovisas under Länsmusiken är ca 6. (i ansökan för 2016 anges 5 årsverk). För orkesterverksamheten redovisas totalt 18,5 årsverken, huvudsakligen halvtidsanställda musiker. Styrelsen består av dels externa ledamöter, dels föreningsmedlemmar som också är anställda av föreningen. De senare har majoritet i styrelsen.

Avtalet med landstinget löper med 18 månaders uppsägning.

Länsmusiken har en omfattande verksamhet runt om i länet och räknar med att under 2016 nå 48 000 deltagare. Tillsammans med hela orkesterverksamheten genomfördes ca 650 konserter under 2015. Ca 60 % ägde rum runt om i länet och resterande 40 % i Musikaliska.

Länsmusiken åtar sig att presentera ett samlat musikutbud för länets skolor och att erbjuda stöd och hjälp i olika former till länets musikaktörer. Man erbjuder även seminarier och inspirationsdagar samt kursverksamhet för barn och unga. Länsmusiken är kanske tydligare än övriga länskulturfunktioner direkt förmedlare av ett kulturutbud mer än traditionell främjare. Personalen är också i högre grad producenter än konsulenter.

Även om verksamheterna är skilda åt i den ekonomiska redovisningen är det tydligt att de två grenarna finns på samma träd och verkar i ett närmast symbiotiskt förhållande. Det är också naturligt eftersom orkestern och dess delar utgör en del av det konsertutbud som erbjuds i länet, liksom vid de större evenemangen, familjekonserter etc som sker på Musikaliska.

Verksamhetsstöd 2016 (exkl projekt, exkl orkestern)

Landstinget	4 225 000 kr
Staten genom kulturrådet	6 131 000 kr
TOTALT verksamhetsstöd	10 356 000 kr

Förutom lönekostnader för **ca 6 årsverken** utgörs den stora kostnadsposten av produktionskostnader och gager till musiker. Utöver frilansmusiker köper Länsmusiken musik från orkestern för ca 1 200 000 kr.

Lokalkostnaden för Länsmusikens del anges till 940 000 kr och administrationen, utöver personalkostnader, till 850 000 kr.

Orkesterverksamheten erhåller 11 190 000 kr från landstinget för 2016. Inga statliga bidrag utöver projektbidrag utgår till denna del av verksamheten.

Enligt **utvärderingen 2013** är Länsmusiken relativt välkänd bland kommunerna. Några kommuner efterfrågar en större lyhördhet mot kommunernas behov och önskemål. Utvärderingen gjordes i nära anslutning till att Länsmusiken gått igenom en turbulent period varför synligheten detta år varit mindre än normalt.

5.5 Regionbibliotek Stockholm

Biblioteksområdet är det enda kulturområde som omfattas av en lagtext. I den bibliotekslag (SFS 2013:801) som gäller från den 1 januari 2014 regleras det allmänna biblioteksväsendet i landet och här framgår av landstingen ska bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. Vidare sägs att biblioteken inom det allmänna biblioteksväsendet ska samverka samt att kommuner och landsting ska anta

biblioteksplaner för sin verksamhet på detta område. Bibliotekslagen lyfter fram de grupper som särskilt ska prioriteras av biblioteken: barn och unga, personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska.

I Stockholms län är det Stockholms stad genom Stockholms stadsbibliotek som på uppdrag av landstinget driver Regionbiblioteket. Den regionala biblioteksverksamheten har tidigare varit integrerad med informations- och lånecentralen vid Stockholms stadsbibliotek. Då denna las ner 2013 fick Regionbiblioteket ett utvecklingsuppdrag från Kungliga biblioteket 2013-2015. Detta har nu avslutats.

Den aktuella biblioteksplanen för Stockholms län gäller för 2015 – 2017. Den är inte styrande för länets bibliotek utan ska ge underlag för att utveckla och stimulera samverkan mellan länets bibliotek. Planen fungerar också som ett strategidokument för landstingets biblioteksverksamhet och följs kontinuerligt upp av Regionbiblioteket.

Förutom de folkbibliotek som finns i alla länets kommuner finns ett stort antal universitets- och högskolebibliotek, sjukhusbibliotek, skolbibliotek och andra specialbibliotek i Stockholms län.

En av Regionbibliotekets uppgifter är t ex att medverka till att nätverk mellan bibliotekarie och andra yrkesgrupper bildas. Vidare samordnar Regionbiblioteket samarbetet mellan länets barnavdelningar och barnavårdscentralerna. Personalens arbete är konsultativt och man ordnar ofta välbesökta och uppskattade konferenser och seminarier för länets bibliotekspersonal. Regionbibliotekets enda publika verksamhet är bokbåten, som drivs av Regionbiblioteket i samverkan med fyra skärgårdskommuner.

Prioriterade områden 2015-17 är bl a omvärldsorientering, tekniskt samarbete, ökad digital delaktighet och läsfrämjande arbete.

Genom det särskilda stödet från landstinget till Internationella Biblioteket (IB) har Regionbiblioteket också en viktig samverkansroll att tillsammans med IB stödda länets kommuner i att utveckla den mångspråkiga biblioteksverksamheten.

I samband med den tidigare biblioteksplanen, för 2009-11, inrättade landstingets kulturnämnd på försök ett biblioteksråd. Rådet träffas ca fyra gånger per år och har haft 11 ledamöter som representerade länets olika typer av bibliotek samt kulturförvaltningen. Rådet har initierat och drivit ett antal samverkansprojekt. Ordförande i rådet är chefen för Regionbiblioteket och landstingets kulturnämnd utser rådet. Resultaten av rådets arbete bedöms vara mycket positiva.

Regionbibliotekets personal har haft sin arbetsplats i nära anslutning till Stadsbiblioteket och Asplundhuset. I och med den planerade ombyggnaden och andra förändringar inom Stockholms Stadsbibliotek flyttar Regionbibliotekets personal till Stockholms kulturförvaltnings lokaler i Rinkeby under våren. Stadsbiblioteket har sagt upp avtalet med landstinget fr o m 1 januari 2017.

På Regionbiblioteket arbetar totalt **11 personer**, flertalet är konsulenter/utvecklingsledare. Chefstjänsten är för närvarande vakant. Tillförordnad chef på deltid är chefen för Internationella biblioteket. Detta är en tillfällig lösning.

Verksamhetsstöd 2016 (exkl. projekt)

Landstinget	5 450 000 kr
Staten genom kulturrådet	3 242 000 kr
TOTALT verksamhetsstöd	8 692 000 kr

Därutöver ger landstinget stöd till Internationella Biblioteket med 4,7 milj kr (2016)

Merparten av medlen går till löner.

Lokalkostnaden uppgår till 330 000 kr och administrativa kostnaden, utöver personalkostnad, anges till 200 000 kr i budget för 2016 (interndebiteringar inom Stockholms stadsbibliotek).

Utvärderingen 2013 visar att Regionbiblioteket är välkänt och merparten av kommunerna var nöjda med verksamheten och sätter stort värde på att biblioteket är lyhört för kommunens efterfrågan.

5.6 Slöjd Stockholm

Konsulentverksamheten för hemslöjdsfrågor har sin grund i det statliga stöd som hemslöjden fick redan på slutet av 1800-talet genom hushållningssällskapen. Vid förra sekelskiftet bildades hemslöjdsföreningar på länsnivå och dessa övertog alltmer hushållningssällskapens roll.

Det övergripande målet för konsulentverksamheten är att öka intresset för, kunskapen om och utövandet av hemslöjd i länet/regionen.

Länshemslöjdskonsulenterna ser sig som nätverksbyggare, folkbildare och samordnare inom området och man arbetar utifrån tre perspektiv:

- Ett näringsperspektiv
- Ett kulturarvsperspektiv
- Ett kunskapsförmedlande perspektiv

Konsulenterna arbetar med nätverksarbete och ger service och råd inom sitt område till såväl näringsliv som offentliga institutioner m fl.

Konsulentverksamheten omfattar också kurser och fortbildning samt programverksamhet. Barn och unga är den huvudsakliga målgruppen, liksom för övriga länskulturfunktioner. Viktiga nyckelord är samverkan, tillgänglighet och förnyelse.

I syfte att öka kunskapen runt om i länet om verksamheten har man påbörjat projektet Slöjd STHLM C/O där verksamheten flyttas till annan plats i länet

under några dagar per månad. Tanken är att man på ett tydligare sätt ska kunna informera om vad Slöjd Stockholm står för och kan erbjuda länets kommuner.

Hemslöjdskonsulenterna ingår sedan 2013 som en enhet inom Länsmuseet. De överfördes då från kulturförvaltningen efter beslut i kulturnämnden.

Landstingets bidrag söks och redovisas emellertid separat liksom det statliga stödet. Verksamheten är nu inrymd i museets lokaler i Sickla. Där finns också sedan 2014 en väl utrustad lokal för slöjdverksamheten. Här tog man emot ca 1 7100 besökare/deltagare under 2015. Motsvarande deltagarsiffra för länet i övrigt uppgick till ca 1 100. Men i likhet med vad som gäller för museets besöksiffror så visar detta bara på en typ av aktivitet medan verksamheterna i praktiken även innehåller delar där publiksiffror inte räknas på samma sätt.

Vid överföringen från förvaltningen till museet beräknades de medel för overhead-kostnader som hemslöjden skulle ta med sig för att täcka motsvarande kostnader i Sickla. Det kan konstateras att lokalerna och de administrativa kostnaderna är tunga budgetposter för såväl museet som för enheten Slöjd Stockholm eftersom lokalerna är dyra.

Nämnden för hemslöjdsfrågor har i skrivelse till kulturförvaltningen uttryckt oro för att overheadkostnaderna blivit så stora att utrymmet för olika insatser och projekt i stort sett saknas. Nämnden har därför bett landstinget att genomföra en uppföljning och utvärdering av den nya lokaliseringen och förändringen av huvudmannskapet för läns hemslöjds konsulenterna.

Slöjd Stockholm har **4,5 konsulenttjänster** varav en också är chef för enheten.

Verksamhetsstöd 2016 (exkl. projekt)

Landstinget	3 125 000 kr
Staten genom kulturrådet	630 000 kr
TOTALT verksamhetsstöd	3 755 000 kr

De disponibla medlen går huvudsakligen till löner samt lokaler och administration/OH.

Utvärderingen 2013 visade att läns hemslöjds verksamheten är den minst kända av de sex läns kulturfunktionerna och att flertalet av de tillfrågade kommunerna inte kände till vad de stod för. En större närvaro i länet efterfrågades också.

6. Vad kan bli bättre?

Av beskrivningarna ovan kan man se att det handlar om en stor och viktig men till vissa delar inte fullt utnyttjad kulturresurs i länet.

Efter att ha noga gått igenom planer och redovisningar får jag en tydlig uppfattning om att det handlar om sex mycket kompetensstarka verksamheter som med förhållandevis små medel gör stora insatser för länets kulturliv. Delvis är dessa insatser 'osynliga' eftersom det inte är främjarens roll att själv stå i fokus. Det gör däremot det som de förmedlar, dvs de cirkus- och dansföreställningar, de konserter, de kortfilmer, de fortbildningar, de seminarier

etc som blir det synliga resultatet av främjaruppdraget. Därför kan inte resultat och framgång mätas på riktigt samma sätt som man mäter en teaters, ett biblioteks eller ett 'vanligt' museums publiksiffror.

Mitt intryck är att det inom alla verksamheter pågår en diskussion med rubrikens fråga, vad kan vi göra bättre. Den utvärdering som presenterades 2013 och som pekade bl a på brister i förankringen i länet och att långsiktig och strategisk planering av verksamheterna i hög grad saknades, bidrog till att aktualisera behovet av kritiska reflektioner kring respektive verksamhet.

Eric Sjöström redovisar i sin utredning Framtidens stöd (2015) att länskulturfunktionerna diskuterades spontant vid flera av rundabordssamtalen trots att denna fråga inte ingick i utredningsuppdraget. Frågorna som togs upp rörde hur länskulturfunktionerna kan vara naturliga mötesplatser, nätverksarenor och kompetenscentra för kulturlivet och kommunerna men också för lokala arrangörer, ideella krafter och föreningslivet. Några menade att vissa länskulturfunktioner har ett alltför starkt medborgarfokus och skulle önska en starkare främjarroll. Man vittnade också om en otydlighet kring vad kommuner och kulturliv kan förvänta sig av länskulturfunktionerna och hur de arbetar med den regionala spridningen. Utredaren menade att synligheten kunde förbättras. Slutligen efterlystes konsulenttjänster för konst och teater i länet.

Lägger man samman synpunkterna från de olika sammanhangen kan man se att det är en i huvudsak positiv bild men att det finns tydliga behov av förbättringsåtgärder.

Den största bristen handlar om samordning, däribland:

- Den som sker i det dagliga arbetet
- Den som handlar om att arbeta utifrån en gemensam strategi för att nå länets alla delar
- Den som kan resultera i gränsöverskridande satsningar och projekt
- Den som kan skapa oväntade möten på oväntade platser
- Den som gör att lyhördheten gentemot både uppdragsgivaren landstinget och alla länets kommuner kan öka.

Inte minst det sistnämnda är viktigt. Kulturnämndens styrning av uppdragen måste kunna vara tydlig, enkel att förstå och följa upp och inte alltför splittrad och i mottagarledet är det nödvändigt med stor lyhördhet för vad som efterfrågas och hur/var man vill att arbetet ska bedrivas i kommunen. Idag arbetar verksamheterna på flera nivåer i kommunerna, några direkt mot allmänheten, vilket medfört en otydlighet för kommunerna vilket uppdrag som länskulturfunktionerna har. Detta behöver tydliggöras i dialog med länets kommuner.

Mitt intryck är att samarbetet mellan verksamheterna ökat, dels genom att man har ett par gemensamma chefsmöten per termin men också genom direkta samarbetsprojekt, t ex inom Kultur i Vården-satsningen och Barnens kulturdag. Kulturnämnden har också gett länskulturfunktionerna i uppdrag att i samråd med kulturförvaltningen pröva nya former av samarbeten både mellan verksamheterna och med länets kommuner. T ex har ett antal s k slow- och

speeddatings arrangerats för samtliga kulturchefer och kultursekreterare i länet i syfte att öka kunskaperna om läns Kulturfunktionerna. Detta har i sin tur inneburit fördjupade samarbeten med flera kommuner, exempelvis Järfälla, Ekerö, Norrtälje och Värmdö.

Samtliga chefer har uttryckt sitt positiva gillande till både de gemensamma mötena som de projekt som kunnat realiseras. Alla är dock klara över att ett fördjupat samarbete måste involvera samtliga medarbetare och att ett gemensamt och långsiktigt strategiskt arbete kräver en omprioritering av både arbetssätt och resursanvändning. Jag bedömer dock att intresset för att ta ett steg framåt och pröva nya arbetsformer är stort hos verksamhetscheferna.

7. Skapa kulturnoder i länet

Det är länets 26 kommuner som är läns Kulturfunktionernas huvudfokus. Stockholms län är stort och folkrikt och flera vittnar om svårigheten att hinna täcka in ens en liten del av länet. Och i varje kommun finns ett stort antal föreningar och organisationer som också är potentiella samarbetspartners för läns Kulturfunktionerna. Då sex verksamheter kommunicerar med kommunerna på olika nivåer och i olika sammanhang uppstår lätt en otydlighet i kommunikationen och kring vad som är målet. En bättre strategisk och gemensam planering skulle underlätta för såväl mottagande kommun som förmedlande verksamhet.

Flera av verksamheterna har dock påbörjat en mer kraftfull satsning i några kommuner, t ex:

- *Film Stockholm* med Filmbasen i Botkyrka, och därutöver verksamhet i hela länet
- *DIS* alla Dansistan-scener på 10 orter utanför Stockholms stad: Österåker, Nacka, Haninge, Huddinge, Upplands Bro, Värmdö, Vallentuna, Järfälla, Botkyrka och Tyresö.
- *Slöjd Stockholms* nyligen påbörjade satsning på en c/o-verksamhet.
- *Länsmuseets* samarbete i bl a stiftelsekommunerna Sigtuna, Norrtälje, Södertälje och Stockholms stad skall förstärkas. Länsmuseet har också tagit initiativ till ett nätverk för länets kommunala konsthallar.
- *Regionbiblioteket* med sitt biblioteksnätverk i samtliga kommuner.
- *Länsmusiken* med sina många skolprojekt runt om i länet och med fördjupad samverkan i några kommuner, 2016: Österåker, Ekerö, Upplands Väsby och Stockholms stad.

Med respektive satsning som bas skulle man med en gemensam och långsiktig planering kunna komma ett steg längre i att stärka förankringen i länet. Med en gemensam satsning skulle man kunna skapa minst ett par starka kulturnoder i länet. I söder finns redan Filmbasen i Botkyrka som skulle kunna bli centrum för

fler satsningar, i norr finns flera möjligheter. Viktigt är i detta sammanhang är att också förhålla sig till de regionala stadskärnorna enligt RUFs: Arlanda-Märsta, Barkarby-Jakobsberg, Kista-Sollentuna-Häggvik, Täby-Arninge, Flemingsberg, Kungens kurva-Skärholmen, Haninge och Södertälje.

Mitt förslag är att verksamheterna ges i uppdrag att utarbeta förslag till ett par gemensamma noder i länet där verksamheterna kan få en starkare förankring.

8. Lokalsamordning – ett första steg

Vill man uppnå en samsyn och en fördjupad strategisk process är låga trösklar, såväl geografiskt som mentalt, viktiga förutsättningar. Den mentala beredskapen tror jag redan finns hos de flesta men lokalmässigt är verksamheterna idag spridda på fem olika ställen. De lokaler som verksamheterna disponerar är heller inte optimala för alla verksamheter. Dagsläget är att:

- *Regionbiblioteket* har inga lokaler alls fr.o.m. 1 januari 2017
- *Film Stockholm* har alltför trånga lokaler
- *DIS* har bra kontorslokaler men det är osäkert om avtalet förlängs efter 2016
- *Länsmuseet* och *Slöjd Stockholm* har fina men dyra och stora lokaler i Sickla – men kontraktet löper till 2020 (kan ev diskuteras)
- *Länsmusiken* är samlokaliserad med orkestern i Musikaliska (och vill gärna så förbli)

Det är ändå ett gyllene tillfälle, om än med vissa inbyggda svårigheter, att som ett första steg hitta lokaler där alla sex verksamheterna kan samlas. Det handlar om totalt drygt 50 personer, varav de flesta finns inom Regionbiblioteket och Länsmuseet.

De lokaler som då kan bli aktuella måste vara flexibla, öppna, välkomnande och yteffektiva. Här ska finnas utrymmen för samtal och seminarier utöver vanliga kontorsplatser. Den personal det handlar om bedriver dock inte sin huvudsakliga sysselsättning vid skrivbordet utan rör sig mycket ute i länet, precis som sker idag.

Lokalerna bör vara centralt placerade för att minimera restider för såväl personalen ut i länet som för besökare från länets olika delar. Lokalerna måste givetvis också vara prisvärda

Oavsett vilka organisatoriska förändringar som beslutas kan och bör en planering om samlokalisering kunna påbörjas snarast för att det skall kunna tas fram några förslag att ta ställning till.

En möjlighet skulle eventuellt kunna vara Musikaliska. Det skulle dock krävas ombyggnader och det är tveksamt om det går att skapa ett flexibelt och öppet kontor som gynnar ett nära och dagligt samarbete men det bör undersökas.

En annan möjlighet skulle kunna vara lokaler i Sickla, där Länsmuseet och Slöjd Stockholm redan finns. Det skulle dock kräva en förändring i museets inriktning

i enlighet med vad som föreslås i det följande. Det förutsätter också en delvis annan prissättning. Men här finns lokaler som inte skulle kräva stora ombyggnader för att kunna fungera för dessa verksamheter. Här finns också konsertsalar, bibliotek, tillfälliga utställningslokaler mm i grannskapet.

Och självklart finns det fler alternativ, t ex inom landstingets eget fastighetsbolag Lokum, som bör undersökas.

Mitt förslag är att kulturförvaltningen tillsammans med berörda verksamheter gör ett lokalprogram och tar fram ett förslag till lokal som kan rymma de sex verksamheterna.

9. Organisatoriska förutsättningar

För att kunna föra en lokalsamordning ett steg vidare och på allvar utveckla en gemensam verksamhet är ju också ett organisatoriskt samgående att rekommendera. Då kan man se över och vid behov omdisponera sina resurser på ett friare sätt, bygga upp en 'konstöverskridande' verksamhetsdel, skapa en strategisk grupp och, inte minst, ha en gemensam administration som är slimmad men ändamålsenlig och som kan innebära vissa besparingar som kan användas i verksamheten. Men det allra viktigaste är att man på allvar kan genomföra en strategisk planering för arbetet i hela regionen. Att ha en aktiv gemensam och långsiktig planering kring samarbeten och satsningar i hela länet skulle underlätta för såväl verksamheterna som för länets kommuner. Antalet kontaktytor skulle bli tydligare och enklare att hantera.

Förutsättningarna för ett samgående, oavsett organisatorisk form, skiljer sig dock åt mellan de olika verksamheterna.

- *DIS* är en liten ekonomisk förening och kan genom årsmötesbeslut ingå i annan organisatorisk form.
- *Film Stockholm* är en del av kulturförvaltningen och där kan nämnden besluta om ny organisationsform.
- *Regionbiblioteket* förlorar den 1 januari 2017 sin hemvist hos Stockholms stadsbibliotek genom att avtalet mellan staden och landstinget sagts upp och kulturnämnden kan som uppdragsgivare besluta om organisationsform därefter.
- *Länsmusiken* är en del av en ideell förening, Blåsarsymfonikerna, som bedriver länsmusikverksamhet på uppdrag av landstinget, som i sin tur gentemot staten är ansvarig huvudman för länsmusikverksamheten (avtal KUN 2015/602). Kulturnämnden kan därför som uppdragsgivare och huvudman för verksamheten besluta om att lägga uppdraget i annan organisatorisk form. Det avtal som Blåsarsymfonikerna har med landstinget löper med 18 månaders uppsägning och kan alltså avslutas tidigast under 2018 om inte annat överenskommes.

- *Slöjd Stockholm* är en del av Stiftelsen Läns museet, se nedan
- *Länsmuseet* är en självständig stiftelse, Stiftelsen Stockholms läns museum, som bildades 1982 av Stockholms läns landsting och Norrtälje, Sigtuna, Stockholms, Södertälje kommuner samt Stockholms läns hembygdsförbund. Stiftelseformen var den ojämförligt vanligaste formen för nya kulturinstitutioner, särskilt museer, vid tiden för bildandet. Det var också en av staten rekommenderad organisationsform.

Stadgarna har därefter justerats 1994, 1998 och 2012. I stadgarna anges bl a styrelsens sammansättning. Där anges också vad som ska gälla för 'utträde ur stiftelsen, stadgeändring, upplösning av stiftelsen' (§14) och texten lyder: *'Huvudman får utträda ur stiftelsen efter iakttagande av en uppsägningstid av två år. Beslut om ändring av stadgarna förutsätter samtliga huvudmäns godkännande.*

Upplösning av stiftelsen förutsätter att förslaget härom biträts av samtliga huvudmän. En uppsägningstid av två år skall dock iakttagas från det beslutet om upplösning fattats.'

Då försök gjordes att ändra ändamålsparagrafen på 90-talet godkändes inte detta av länsstyrelsen, som i sitt beslut till stiftelsen 2007 dock konstaterade att stiftelsen är bildad innan stiftelselagens ikraftträdande 1994 och att lag om införande av stiftelselagens 10§ angående äldre stiftelsers rätt att ändra stiftelsens stadgar är tillämplig. Länsstyrelsen har därför meddelat stiftelsen att dess styrelse själv kan besluta om ändringar av föreskrifterna (som dock skall anmälas till Länsstyrelsen) *'med undantag för ändamålsföreskriften som alltid kräver Kammarkollegiets tillstånd för att få ändras'*.

För att kunna pröva frågan om en eventuell upplösning av stiftelsen alternativt att lägga stiftelsen vilande för en ny organisatorisk lösning krävs ytterligare analys av juridisk expertis men följer man stadgarna krävs i ett första steg ett enligt beslut av stiftelsens huvudmän. Med hänsyn till att ändamålsparagrafen inte längre stämmer med det uppdrag Läns museet arbetar utifrån och som byggde på avtal mellan stiftelsen och de kommuner som ingår som stiftare, vore det naturligt att hitta en annan form än stiftelsens för museiverksamheten.

9.1 Särskilda konsekvenser för Länsmuseum och Länsmusiken

I anslutning till resonemangen kring såväl lokalsamordning som en eventuell organisatorisk förändring så kan det innebära större interna förändringar för två av verksamheterna, Länsmuseum och Länsmusiken, vilket redovisas i det följande.

9.1.1 Ett förändrat Länsmuseum

Förutom att stiftelseformen ställer mycket specifika krav då det gäller förändringar så är Länsmuseum även speciellt genom att de täcker två av de sex läns Kulturfunktionerna. Som beskrivits tidigare i detta dokument skiljer sig dessutom detta museum från andra museer genom att verksamheten inte bygger på egna samlingar och större utställningar i egen museibygnad. Det var heller aldrig tänkt från början utan det förutsattes ett nära samarbete med de museer och konsthallar som fanns i övriga stiftares kommuner, som redovisats tidigare i detta dokument.

Idag disponerar museet fina, men förhållandevis dyra, lokaler i Sickla där det också finns utmärkta utrymmen för utställningar och butik. Besöksantalet i museibygnaden är i jämförelse med andra stockholmsmuseer dock begränsat (ca 25 000 besök 2015) trots att museet tillämpat fri entré. Med de tekniska lösningar som står till buds idag och som möjliggör virtuella visningar av skilda slag för att levandegöra vår kulturhistoria – redan idag har museet över 300 000 besök till hemsidan - menar jag att det finns anledning att överväga en förändrad inriktning av museets verksamhet där en fast utställningsyta prioriteras ner till förmån för en ökad fysisk närvaro på olika håll i länet och ett ökat samarbete med övriga läns Kulturfunktioner. En sådan förändring skulle på ett ännu tydligare sätt kunna möta det ökande intresse för kulturarv och kulturmiljöfrågor som många vittnar om finns idag. Det skulle heller inte motsäga det statliga uppdraget, som också har ett främjar- och kunskapsförmedlande perspektiv.

I ett sådant förändringsarbete bör man också enligt min mening överväga om uppdragsverksamheten hör hemma i en tydligare främjarverksamhet eller om den skulle kunna skötas effektivare genom en mer specialiserad och affärsinriktad organisation. Detta är dock givetvis en fråga för museet självt att ta ställning till.

9.1.2 En förändrad Länsmusik

För Länsmusiken får en eventuell förändring av organisation och lokalisering stora konsekvenser genom att verksamheten idag är så nära lierad med orkesterverksamheten och även med huset, Musikaliska. De ca 6 årsverken som beräknas för Länsmusiken är uppdelade på 10 personer och tyngden ligger på producenttjänster. En länsmusik i delvis ny form där främjarrollen får en större tyngd och andelen frilansmusiker ur alla genrer skulle öka kräver delvis andra kompetenser.

De knappa fyra årsverken som beräknas arbeta med och finansieras genom orkestern Blåsar- och symfonikerna är fördelade på 8 personer. Därtill kommer orkesterns 29 halvtidstjänster.

En uppdelning skulle kräva en omstrukturering av verksamheten som, enligt Blåsarsymfonikerna själva skulle äventyra orkesterns framtid genom att synergieffekterna mellan de två verksamheterna, orkestern och länsmusiken, skulle gå förlorad. Det finns emellertid inget som hindrar att en framtida Länsmusik med ett bredare uppdrag skulle fortsätta använda en hel del av orkesterresurserna i sin verksamhet vid sidan av ett breddat uppdrag.

En delning av resurserna kan heller knappast rymmas inom den ideella föreningens styrelseansvar, eftersom styrelsen i hög grad består av musiker ur orkestern. Å andra sidan är Stockholms län den region där flest frilansmusiker finns och suget efter fler möjligheter att få spela runt om i hela länet är stort. Här finns också många professionella musiker från andra musikaliska kulturer som i högre grad än vad som sker idag skulle kunna bidra till en ökad kunskap och förståelse för de många kulturella uttryck som finns representerade i vårt län. Detta talar för att en ny form för länsmusikuppdraget i syfte att få en större bredd i verksamheten vore önskvärd.

Blåsarsymfonikernas ledning ser med oro på en uppdelning av verksamheterna och har lämnat en konsekvensanalys till utredningen som aktualiserar ett önskemål om ett tillskott till orkestern om 5,6 miljoner kronor. Detta är ett högre belopp än de 4 225 tkr som landstinget idag fördelar till Länsmusiken. Jag har som utredare dock inte gått in och detaljstuderat konsekvenserna för orkestern, som inte ingår i uppdraget om länskulturfunktioner och som idag erhåller ett landstingsbidrag om 11,2 miljoner kronor. Min utgångspunkt har varit länets behov av en bredare länsmusikverksamhet på det sätt som var den ursprungliga tanken då länsmusiken i Stockholm bildades.

10. Organisatoriska möjligheter

Om man väljer att ta steget vidare till en organisatorisk samordning finns givetvis flera möjligheter. Några nämner jag utan att fördjupa resonemangen, andra kommenteras utförligare.

- Man fortsätter **utan några organisatoriska förändringar** alls utöver lokalsamordning. Då uppstår frågan vad som händer med Regionbiblioteket om staden inte kan förmås att förlänga avtalet. Som jag ser det kan staden och stadsbiblioteket knappast ha något intresse av att vara huvudman och arbetsgivare om verksamheten flyttar samman med övriga länskulturfunktioner. Det naturliga och det som stämmer med hur det är organiserat i andra delar av landet är då att Regionbiblioteket skulle återföras från stadens kulturförvaltning till landstingets i avvaktan på att en större förändring som rör flera av länskulturfunktionerna genomförs. Även huvudmannaskapet för Länsmusiken kan bli förändrad eftersom en samlokalisering med övriga länskulturfunktioner medför en delning av orkesterverksamheten, se ovan. I övrigt skulle i denna modell DIS fortsätta som ekonomisk förening, Länsmuseet med slöjden som stiftelse och Film Stockholm som del av förvaltningen. Man skulle då inte uppnå den tydlighet i styrning och uppdrag från landstingets kulturnämnd som en organisatorisk samordning kan innebära, inte heller är det lika enkelt med ett strategiskt långsiktigt arbete.

En fråga som aktualiserats har gällt ifall verksamheterna i sin nuvarande form skulle kunna köpa de administrativa tjänsterna via landstinget. Detta skulle sannolikt bli komplicerat och knappast billigare eftersom regelverken för de olika organisationsformerna inte stämmer överens med landstingets. Då är det troligen billigare att försöka hitta och finansiera gemensamma stödresurser externt.

- Verksamheterna inordnas som en **separat avdelning inom nuvarande kulturförvaltning**. Rent formellt möjligt för alla utom för Läns museet inkl Slöjd Stockholm, där detta skulle kunna ske först då en upplösning av stiftelsen (eller att den lagts vilande om upplösning inte är möjlig) genomförs. Denna modell är den allra vanligaste i landets regioner för konsulentverksamheter av detta slag.
- Verksamheterna skapar tillsammans en **ny utförarförvaltning** inom kulturnämndens ansvarsområde. Kulturnämnden skulle därmed svara för två förvaltningar. En sådan lösning skulle innebära ett renare förhållande mellan kulturförvaltningens och den nya utförarförvaltningens ansvarsområden, där den ena arbetar med strategiska och långsiktiga frågor och den andra verkar mer operativt ute i länet. Samma förutsättning gäller som nämnts ovan för Stiftelsen Läns museets båda verksamheter. Den politiska styrningen och uppföljningen blir tydlig och rak utan att det behöver bli fråga om detaljstyrning, ett armlängs avstånd kan bibehållas. Synergieffekterna mellan de två förvaltningarna skulle kunna bli stora och de administrativa uppgifterna kan genomföras effektivt och professionellt genom landstinget. Ingen momsproblematik uppstår (se nedan). Denna modell finns inte på andra håll i landet och skulle bli unik för Stockholms län.
- Ett nytt **landstingsägt aktiebolag** bildas för de sex verksamheterna. Även här gäller att Stiftelsen Läns museet måste upplösas (eller läggas vilande) innan de två verksamheterna kan föras över i ny organisationsform.

En aktiebolagslösning för denna typ av verksamheter finns inte på annat håll i landet och skulle även den bli en unik stockholmsmodell. Ansvarsfördelningen mellan uppdragsgivaren och utföraren blir mycket tydlig i en bolagsform och uppdraget kan formuleras tydligt i ägardirektiven. Men jag vill gärna peka på några viktiga förutsättningar för att konstruktionen skulle fungera optimalt för detta område:

- **Att** det är samma nämnd, kulturnämnden, som ansvarar för kulturförvaltningen som för det nya bolaget.
- **Att** det finns ett nära samband mellan kulturförvaltning och dess ledning och det nya bolaget.
- **Att** bolagets styrelse har representation från kulturnämnden och/eller är en professionell styrelse.

Om bolaget hamnar för långt ifrån kulturnämnden inom landstingsorganisationen, t ex inom LISAB, tror jag att styrning och uppföljning förlorar på att inte ses i nära relation till kulturnämndens övriga ansvarsområde, som ju i högsta grad även berör dessa verksamheter. Den politiska styrningen kan man, utan att hamna på detaljnivå, tydliggöra genom en professionell styrelse och med tydliga ägardirektiv. Därmed bibehålls en armlängs avstånd till verksamheterna.

Dock innebär ett bolag direkt under kulturnämnden att det inte går att överföra resultat mellan bolagen som det gör inom koncernen LISAB.

10.1 Momsregler för anslagsfinansierade verksamheter

Dessutom är en viktig förutsättning

- **Att** det nya bolaget inte drabbas av stora extrakostnader med anledning av momsreglerna.

En komplikation då det gäller ett nytt aktiebolag för den här typen av verksamheter, som huvudsakligen arbetar med kulturfrämjande och kunskapsförmedling och som inte har stora egna intäkter utan i hög grad är anslagsfinansierade, rör hur verksamheten är momspliktig och i vilken mån den kan tillgodogöra sig avdrag för ingående moms.

Anslagsfinansierad verksamhet är i regel inte momspliktig och kan därmed inte göra avdrag för ingående moms. Ingår verksamheten i en kommunal eller landstingskommunal förvaltning medges i regel avdrag genom att verksamheten ses som en del av kommunens/landstingets hela verksamhet.

De flesta bolag inom kultursektorn består av en eller flera publika, kommersiella verksamheter, där biljettintäkter är en viktig del av de samlade intäkterna. Det gäller t ex Scenkonstbolagen i Västernorrland och i Östergötland, där såväl teater- som orkesterverksamhet ingår. Läns Kulturfunktionerna i Stockholms län har ingen sådan verksamhet även om man till viss del säljer tjänster, t ex Läns museet, och förmedlar professionella föreställningar, t ex DIS och Läns musiken (med såväl ingående som utgående moms). Momsreglerna kan därför se annorlunda ut för ett nytt bolag enligt en Stockholmsmodell. Till en del skulle detta kunna lösas genom att landstinget faktureras av bolaget för att genomföra läns kulturuppdraget men detta måste undersökas närmare.

Tiden har inte medgett den fördjupade analys som skulle krävas för att få denna fråga helt belyst för just dessa sex verksamheter men undersökningen ger ändå en bild av att vissa fördyringar med anledning av moms sannolikt kommer att uppstå. De hittillsvarande beräkningarna som omfattar Regionbiblioteket och Läns museet visar en beräknad extra kostnad på 1,3 milj kr. Därutöver kommer den extra administration som följer med en verksamhet som sannolikt blir en blandning av momspliktig och icke momspliktig och därmed kommer att ha flera regelverk och momssatser att förhålla sig till.

Bland läns museerna har denna fråga fått ny aktualitet genom att man, p.g.a. de krångliga och administrativt krävande reglerna, arbetar med ett förslag om

momsbeläggning av museer och anslagsfinansierade kulturverksamheter, vilket skulle innebära dels att ingående moms kan lyftas, dels att hanteringen skulle bli enklare. En sådan förändring kommer dock sannolikt att ta mycket lång tid att genomföra eftersom den kräver omfattande förändringar i momslagstiftningen.

Frågan om momshanteringen blev också aktuell för kulturförvaltningen 2007 då man tillsammans med Film Stockholm undersökte möjligheterna att avknoppa verksamheten. En av de inblandade konsulterna, Öhrlings PWC bedömde att Film Stockholms verksamhet inte var lämplig för personaldrift och refererade till att Film Stockholm' inte hade affärsmässighet utan huvuddelen av verksamheten bestod i förmedling av medel, varför vi ej rekommenderar avknoppning av nämnda verksamhet'. Kulturförvaltningen anlidade då ytterligare en konsult som gjorde en annan bedömning. De menade att en drift som ekonomisk förening skulle vara möjlig men pekade samtidigt på att 'kostnaderna för administration skulle öka', bl a p g a momshanteringen.

10.2 Fördelar/nackdelar med bolag jämfört med förvaltning inom SLL

Som alternativ till bolagsbildning kan verksamheten organiseras inom SLL som en egen förvaltning, vilket nämnts som ett av alternativen ovan. Skillnaden med aktiebolag redovisas i nedanstående tabell. Underlag har erhållits från SLL Ekonomi.

	Aktiebolag	Förvaltning inom SLL
Verksamhetsavgränsning och styrning	Tydlig avgränsning av verksamheten jämfört med landstinget. Fullmäktige blir ägare. Styrning blir tydligare då uppdraget enbart avser en utföra roll.	Avgränsning av verksamhet inte lika tydlig. Organiserad under kulturnämnden. Styrning blir tydligare då uppdraget enbart avser en utföra roll. Men risk finns för sammanblandning med kulturnämndens övriga verksamhet.
Bolagsadministration	Extra administration. Uppstart av bolaget, samt hantera bolagsspecifika processer för styrelse, årsstämma, (aktiebolagslagen).	Mindre administration då SLL:s förvaltning redan finns fastlagd.
Ekonomisk administration	Extra administration. Upprättande av egen årsredovisning med revisionsgranskning av auktoriserad revisor.	Bokslut hanteras inom SLL:s årsredovisning.
Skatter och moms	Vinster/förluster kan kvittas mot över/underskott i LISAB koncernen. Momsavdrag är inte möjligt på kostnader som avser icke momspliktig verksamhet.	En förvaltning inom SLL är inte skattepliktig. SLL har ett generösare momssystem, och avdrag för ingående moms sker för samtliga kostnader.

Jag vill ändå föreslå att förvaltningen fortsätter analysen av momskonsekvenserna så att en mer exakt beräkning kan tas fram. Först på basis av denna bör man ta ställning till bolag eller inte bolag för länskulturfunktionerna i Stockholms län.

Om momskonsekvenserna bedöms innebära en avsevärd fördyring av den samlade verksamheten föreslås en förvaltningsform under kulturnämnden för länskulturfunktionerna.

För att förbereda endera formen av gemensam organisation bör en organisationsgrupp tillsättas för att utarbeta en bemanningsplan och närmare beräkna behovet av administrativa stödfunktioner.

11. Hur ser det ut på andra håll i landet?

I många regioner har tjänster som länskulturkonsulenter inom dans, teater, konst och film vuxit fram i ganska långsam takt och den organisation man valde för den först tillkomna tjänsten har ofta blivit den man bibehållit även för de som senare tillkommit. Mycket ofta ingår den typen av tjänster i landstingens/regionernas kulturförvaltningar. Där det funnits eller bildats ett samlat bolag för t ex scenkonsten (Västernorrland) har ofta besläktade konsulenttjänster förts dit (t ex dans- och teaterkonsulenter). Läns museerna är av tradition stiftelser medan regionala teatrar och orkestrar oftare är aktiebolag.

Av de 24 **museerna med länsuppdrag** är 17 stiftelser, 3 en del av landstingets kulturförvaltning, 2 är föreningar, 1 kommunalt och ett är aktiebolag, i Västerbotten, med en stiftelse som äger samlingarna. Samtliga museer förutom Stockholms läns museum är museer med 'hus och samlingar'.

Det finns **totalt 26 danskonsulenter** (inkl 1 för cirkus) på 18 platser i landet. De allra flesta ingår i regionens/länets kulturorganisation. Några finns inom en av regionens/länets institutioner (t ex Norrlandsoperan), någon finns hos Riksteatern.

Det finns 19 **resurscentra för film och rörlig bild** i landet. De allra flesta är knutna till länets/regionens kulturförvaltning. Några finns inom ett landstingsägt bolag, som Scenkonstbolaget i Västernorrland, eller i separata bolag som Film i Skåne och Filmpool Nord.

Antalet **hemslöjdkonsulenter** uppgår till ca 50 i hela landet. Förutom i Västra Götaland, Skåne och Stockholms län är det i princip 2 konsulenter per län/region med vissa undantag. I 8 regioner ingår de i länets/regionens förvaltning, i 6 finns de inom läns museet och i 7 regioner är de kopplade till ett hemslöjdsförbund.

Länsmusiken finns över hela landet alltsedan övertagandet av ansvaret från staten 1986. I Stockholm lades den statliga regionmusiken ner och det dröjde till 2002 innan Stockholm län tecknade avtal med staten om bildandet av en länsmusik, men då utan orkesterresurs. Organisationsformerna skiftar från landstingsägt stiftelse till del av ett landstingsägt bolag.

Regionbibliotek finns i landet alla regioner. Samtliga är knutna till en förvaltning, antingen genom ett avtal med ett kommunalt bibliotek, som i Stockholm, eller genom att vara en del av regionens förvaltningsorganisation.

Stockholm saknar ännu så länge en **konstkonsulent**. Behovet har dock aktualiserats vid flera tillfällen, senast i samband med utredningen Framtidens stöd. Konstkonsulenter finns på ett 20-tal platser runt om i landet. I sex av fallen är de placerade på ett läns museum eller annan institution medan samtliga övriga finns placerade inom kulturförvaltningen.

Man kan sammanfattningsvis konstatera att landet är väl täckt med länskulturfunktioner av liknande slag som i Stockholm. Organisationsformen skiljer sig åt, bl a beroende av kulturstrukturen i övrigt inom respektive region, men den vanligaste formen är att konsulentfunktionerna utgör en del av

respektive regions/landstings kulturförvaltning eller, i några fall, scenkonstbolag förutom för museerna, där regionala stiftelser är den vanligaste formen.

Bilaga 1

Länskulturfunktionerna i Stockholms län – en sammanställning

	Ant årsverk	Anslag tkr <u>Kommun</u>	Anslag tkr <u>stat</u>	Anslag tkr <u>landsting</u>
DIS/Dans i Stockholms stad o län	4	725 (Sth)	602 + 400	2 160
Film Stockholm	10	350 (Sth) 370 (Botkyrka)	1 602	8 100
Länsmuseet (exkl Slöjd Stockholm)	18	-	3 813	9 700
Länsmusiken <i>därutöver för orkestern:</i>	6	-	6 131 -	4 225 <i>(11 190)</i>
Regionbiblioteket	11	-	3 242	5 450
Slöjd Stockholm	4,5	-	630	3 125
TOTALT	53,5	1 445	16 420	32 760 <i>(+ 11 190) f orkestern</i>

UTDRAG UR VILLKORSdokUMENT FÖR LÄNSKULTURFUNKTIONERNA FÖR 2016

DIS – Dans i Stockholms stad och län

DIS huvudsakliga inriktning:

Målet med DIS verksamhet är att vidareutveckla och stärka dansen och cirkusen regionalt. DIS ska därför:

- Öka kunskapen om och intresset för den professionella dans- och cirkuskonsten
- Förmedla dans- och cirkusföreställningar till barn och unga i förskolor, skolor och andra arrangörer i länet
- Stärka och utveckla dansens och cirkusens nätverk
- Skapa möjlighet till utveckling för verksamma inom de två konstområdena
- Utveckla samarbetet av dansscener genom nätverket DANSISTAN
- Särskilt prioritera barn och ungdomar

Utvecklingsområden 2016:

- Cirkuskonsulentverksamheten. Vidareutveckling genom att bygga nätverk i länet, coacha cirkusgrupper kring arbetet med barn/unga och dyligt
- Community Dans. Utveckling av projekt och residens i kommuner och stadsdelar samt arbete i nätverket för Community Dans
- Residensmodell. Arbete med att skapa en residensmodell för koreografer. Projektet pågår 2016-2018 och syftar till att skapa förutsättningar för ett fördjupat samarbete mellan kommuner och koreografer genom längre och välstrukturerade dansresidens. Projektet som kallas Kommunkoreograf/KOKO startar med Haninge som första kommun
- Skapa Dans. Fortsatt utveckling av koreografitävlingen Skapa Dans som vänder sig till ungdomar och som är ett samarbete med länets kommuner och Riksteatern
- DANSISTAN. Utveckling av verksamheten bland annat genom satsningen DANSISTAN-tyckare, där ungas perspektiv tas in genom att grupper med barn/ungdomar får se flera olika föreställningar och sedan samtala om dem, samt en dans- och cirkusfestival i oktober 2016.

Länsmuseet i Stockholms län

Länsmuseets huvudsakliga inriktning

Målet med länsmuseets verksamhet är att samla in, tillvarata och förmedla kunskap inom museets verksamhetsområde samt bedriva forskning.

Länsmuseet ska därför

- Bedriva pedagogisk verksamhet för barn och unga i länets skolor inom områdena kulturmiljö, bildkonst och hemslöjd
- Utveckla lärarhandledningar
- Genom utställningar och programverksamhet gestalta utmaningar och frågeställningar inom museets ansvarsområden
- Vara ett offentligt stöd inom det regionala kulturmiljöarbetet
- Bedriva självfinansierad uppdragsverksamhet inom kulturmiljövärden
- Främja kulturutbyte med olika grupper i länet utifrån ett mångfaldsperspektiv
- Utveckla samarbetet med organisationer och föreningar

Mål och inriktning för 2016

- Noder. Utveckla noder i länet för publik verksamhet. För museets del är museerna i stiftelsekommunerna Sigtuna, Stockholm, Norrtälje och Södertälje naturliga samarbetspartner för att skapa sådana noder i respektive kommun.
- Hembygd. Sveriges hembygdsförbund firar 100 år 2016 vilket museet uppmärksammar på olika sätt. Museets utställning Situation hembygd fortsätter under våren och utgör utgångspunkt för en omfattande programverksamhet.
- Tunnelbanans utbyggnad. I samarbete med Stockholms stadsmuseum planeras ett dokumentationsprojekt. Syftet är att visa förändringsprocesser som följer kring utbyggnaden, tillgängliggöra människors berättelser kring resande i länet samt berätta om bygget av tunnelbanan och om människorna som bygger. Tillsammans med Spårvägmuseet visa skisser av den konst som ska gestaltas i de nya tunnelbanestationerna i en utställning med tillhörande programverksamhet
- PlatsVerkstan. Under 2015 påbörjades ett projekt att skapa verktyg för att undersöka, påverka och samla in kunskap och berättelser om platser. Syftet är att verktygen ska bidra till en förbättrad medborgardialog genom att museet blir en aktiv mötesplats mellan länets invånare och den offentliga planeringen.
- Collecting the Digital – From a Photographic Perspective. Ett flerårigt samarbetsprojekt med Nordiska museet, Fotografiska museet i Finland och Aalborg stadsarkiv i syfte att utveckla strategier för museernas förvaltande av digitala fotografier.
- Metalldetektering som hobby. Museet skall i samverkan med länsstyrelsen i Stockholm och intresserade av metalldetektering som hobby initiera en dialog kring de problem och potentiella konfliktytor som finns idag.

Länsmusiken

Länsmusikens huvudsakliga inriktning

Målet med Länsmusikens verksamhet är att alla barn och unga i länet ska få uppleva musik av olika genrer och från olika delar av världen. Med en verksamhet som spänner från konserter och gränsöverskridande musikaktiviteter, workshops till interaktiva program erbjuder Länsmusiken musik för, med och av barn och unga. Länsmusiken ska därför:

- Presentera ett samlat musikutbud för länets skolor
- Erbjudna producentfunktion, stöd till arrangörsledet samt ekonomiskt projektstöd till länets musikaktörer
- Erbjudna utbildning för relevanta aktörer i syfte att utveckla länets musikliv samt vara samverkande part i regionala, nationella eller internationella nätverk
- Erbjudna kursverksamhet till barn och unga

Mål och inriktning för 2016

- Ökad delaktighet i ett uppdaterat utbud. Det regionala musikuppdraget uppdateras för att möta regionala behov och en förändrad struktur i länets kommuner samt för att ta tillvara den starka resurs som finns hos länets fria musikaktörer. Genom en utvecklingsprocess i dialog med SLL och som bearbetas på styrelsenivå inom SLB/Länsmusiken tas en utvecklingsplan fram. Byggstenar är: medskapande och delaktighet, utveckla kontaktytorna med kommunerna, samarbetet med frilansare, profil och kompetensområden.
- Digitala plattformar för skapande på nya arenor. Arbetet med att nå ut på digitala plattformar samt att möta ungas musiklyssnande i relevanta kanaler inleds.
- Verksamhetsstyrning, uppföljning, utvärdering och analys. Former för uppföljning av verksamheten samt kvalitetssäkrande insatser utvecklas vidare med målet att nå förbättrad framförhållning i verksamhetsplaneringen samt att bättre kunna möta de differentierade behov som finns i olika delar av länet.

Regionbiblioteket

Regionbibliotekets huvudsakliga inriktning.

Enligt bibliotekslagen ska varje landsting och de kommuner som inte ingår i ett landsting bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet.

Målet med Regionbibliotekets verksamhet är att bistå de kommunala biblioteken i Stockholms län och verka för en utveckling av länets samlade biblioteksverksamhet. Regionbiblioteket ska därför:

- Vara en aktiv samverkande part i nationella, regionala och lokala nätverk och sammanhang av betydelse för länets biblioteksutveckling
- Driva Regionalt Biblioteksråd med av landstingets kulturnämnd utsedda ledamöter
- Säkerställa att Biblioteksrådet arbetar efter den regionala biblioteksplanen för 2015-2017 vilken beslutats av landstingets kulturnämnd
- Initiera, driva och stödja utvecklingsprojekt inom biblioteksspecifika områden inklusive läsfrämjande insatser, gärna i samråd med Biblioteksrådet
- Driva metodutveckling och kvalitetsarbete inom biblioteksområdet genom ett forskningsanknutet arbetssätt
- Prioritera strategisk utveckling av det mångspråkiga biblioteket inklusive nationella minoritetsspråk
- Främja utvecklingen av skolbibliotek
- Verka för att öka den digitala delaktigheten
- Samverka med lokala aktörer i skärgården om Bokbåtens verksamhet

Mål och inriktning för 2016

- Att fortsätta arbetet med praktisk kunskap, som en vidareutveckling av den kvalitetsmodell som tagits fram på Kungliga biblioteket. En skrift publiceras under våren 2016.
- Att i samverkan med Internationella biblioteket fortsätta stödja länets kommuner i att utveckla den mångspråkiga biblioteksverksamheten
- Att inspirera och stödja biblioteken i länet till att få ökad kännedom om sitt lokalsamhälle/kommun
- Att inspirera och stödja biblioteken i länet gällande normkritik och hbtq-frågor.
- Att stödja bibliotek och deras arbeten kring sin digitala närvaro
- Att inspirera och stödja biblioteken att arbeta gentemot bibliotekens prioriterade målgrupper
- Att fortsätta arbetet med kulturförvaltningen kring Kultur i vården-katalogen
- Att i samråd med bibliotekscheferna kartlägga och möjliggöra utveckling av tjänsten Boken kommer
- Att fortsätta stödja och inspirera folkbiblioteken att arbeta med människors digitala delaktighet
- Att i dialog med biblioteken kartlägga och möjliggöra bättre samarbeten mellan bibliotek och medborgarservice/e-service
- Att fortsätta med och utvidga arbetet med Bokstart, hembesök med bokgåvor till nyfödda barn och deras familjer i Södertälje kommun samt i övrigt fortsätta de satsningar som påbörjats för barn och unga

Slöjd Stockholm

Länshemslöjdskonsulenternas huvudsakliga inriktning

Länshemslöjdskonsulenternas uppdrag är att tillvarata, utveckla och förnya slöjden som kulturarv och näring med utgångspunkt i tradition och kunskap om hantverkens kreativa möjligheter. Länshemslöjdskonsulenternas arbetar utifrån de nationella kulturpolitiska målen med insatser för att främja slöjd i Stockholms län genom

- Att stärka förnyelse och utvecklingen av slöjden ur såväl ett kulturellt som ett närings- och hållbarhetsperspektiv och därmed tillvarata slöjdens material- och teknikkunskap, formspråk, tradition och kvalitet
- Att öka barns och ungdomars intresse för utövande av olika slöjdtekniker, främst genom att bedriva fortbildning för pedagoger
- Att verka för tillgänglighet och delaktighet genom att kommunicera slöjd genom olika kanaler och arenor
- Att genomgående ha ett mångfalds-, jämställdhets-, internationellt- och interkulturellt perspektiv i hela verksamheten
- Att verka för att slöjden i Stockholms län ska bli synlig i och utanför länets gränser

Mål och inriktning för 2016

- Inom ramen för Länshemslöjdskonsulenternas barn- och ungdomsverksamhet kommer fokus vara att arbeta vidare med utveckling av tidigare satsningar för att utveckla sommarjobb, arrangörsnätverk och tillgängligheten för denna målgrupp
- Artisans in Residence – residensprogram för slöjdare. Målet med projektet är att göra slöjd tillgänglig för fler och att skapa en ny arena för slöjdare att synas på. Det första försöksprojektet fokuserar på den hårda slöjden
- Open Sloyd Initiative – ett nationellt projekt för mångfald och interkulturellt arbete i samverkan med Region Skåne samt Västra Götalandsregionen.
- Slöjd STHLM C/O. Arbetet fortsätter med att etablera nya noder/platser för slöjd i länet. Syftet är att etablera en till två nya slöjdnoder per år under de kommande tre åren. Genom slowdating, att flytta ut kontor under några dagar, läggs grunden för en uppsökande verksamhet med olika möten.
- Ull 2015-2018. Syftet är att utveckla företagande kring råmaterialet ull i Stockholms län, att sprida kunskaper om ull och dess egenskaper samt att bilda större nätverk med hemslöjdskonsulenter, utövare och producenter.

Film Stockholm

Film Stockholm är en del av kulturförvaltningen och särskilda villkorsdokument görs därför inte för deras verksamhet. Följande är dock hämtat från Film Stockholms verksamhetsplan för 2016:

Film Stockholms övergripande uppdrag är att

- Utveckla länets filmpedagogiska verksamhet i skola och på fritid
- Främja spridning och visning av kvalitetsfilm
- Utveckla metoder för att arbeta med film och nya medier osm en resurs inom vårdsektorn
- Stödja talangutveckling och växthusverksamhet med tonvikt på unga filmskapare samt stimulera och utveckla kort- och dokumentärfilmsproduktion i länet
- Följa och stödja den filmkulturella utvecklingen i länet

Prioriterade insatser för 2016 är

- Bedriva fortbildning och nätverksarbete
- Erbjudna visningsmöjligheter för ungas egna filmer
- Erbjudna länets kommuner konsultativt stöd för filmpedagogisk verksamhet
- Förmedla filmpedagogiska tjänster och filmprojekt för verksamhet inom skola och fritid
- Genomföra EU-projektet RIBS inom ungt entreprenörskap för målgruppen 16-18 år
- Erbjudna individuellt anpassat konsulentstöd och fortbildning till kommuner och lokala aktörer inom områdena teknik, repertoar, arrangemang och organisation
- Utforma, genomföra och utvärdera modellprojekt för film i vården
- Samarbeta tillsammans med vårdsektorn och utvecklare inom nya medier för att utveckla tranmediala projekt och metoder som ligger i gränslandet mellan film, spel och webb
- Delta i utvecklingsarbete av ett kompetenscentrum för kultur och hälsa i workshops och arbetsgrupper
- Driva Filmbasen som fysisk mötesplats och filmbasen.se som ett community på webben
- Stödja minst 40 projekt och arrangera workshops, seminarier och nätverksträffar
- Sprida information kring filmkulturella frågor i länet samt agera konsultativt för att utveckla verksamheter
- Arrangera den regionala filmfestivalen STOCKmotion

**Bedömning av organisationsformer i samband med utredningen
”Översyn av länskulturfunktionernas organisation och
samverkan”.**

Kulturförvaltningen har enligt kulturnämndens uppdrag låtit utreda olika samordnings- och juridiska organisationsformer för länskulturfunktionerna.

SLL Styrning och ekonomi bistår i att utreda skatterisken i samband med utredningen. Det riskområde som identifierats är inom mervärdesskatteområdet. Kulturverksamhet är delvis inte momspliktig verksamhet, vilket innebär att ingående moms på kostnader inte får dras av i organisationer som inte är förvaltning inom Landstinget, t.ex. aktiebolag, förening mm. Inom landstinget finns ett förmånligare momssystem som medför fullt momsavdrag på kostnaderna.

SLL Styrning och ekonomi gör bedömningen, utifrån ett moms- och administrativt perspektiv, att en förvaltning inom Landstinget är en mera fördelaktig organisation jämfört med ett aktiebolag, förening eller annan organisationsform. Motiveringen är att kostnader för ej avdragsgill moms inom Läns museet och Regionbiblioteket på ca 1,3 miljoner kronor inte uppstår om verksamheten drivs i förvaltningsform. En annan fördel med förvaltning inom Landstinget är det inte förutsätter krav på affärsmässig försäljning av tjänster för att avdragsrätt för ingående moms ska uppstå. Vidare medför en samordning i aktiebolag, förening mm viss extra administration jämfört med om samordningen sker i en förvaltning inom Landstinget.

Med anledning av ökade kostnader för ej avdragsgill ingående moms och administration som ett aktiebolag, förening eller annan organisation medför, rekommenderar SLL Styrning och ekonomi att en samordning av länskulturfunktionerna sker i förvaltningsform inom Landstinget.